Št. 291 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) **V Trstu v petek 8. decembra 1922** Posamezna številka 20 cent. **Letnik XLVII**

Izhaja, izvzemši pondeljek [illegible] Uredništvo: ulica sv. Fr[illegible] Asiškega št. 20, I. nadst[illegible] pošiljajo uredništvu pisma se ne sprejema[illegible] Anton Gerbec. — [illegible] Edi[illegible] znaša za mese[illegible] L 7.—, 3 mesec[illegible] 9.50, [illegible] L 30.—. Za inozemstvo mesečno 4 lire več. — Tele[illegible]ništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 *mm*.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov *mm* po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov *mm* po L 2 — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Sodelovanje manjšin v državi

«Prager Presse» je priobčila izjave prpalkov raznih čeških strank o razpadu nemške parlamentarne zveze v praškem parlamentu. S posebnim zanimanjem smo čitali mnenje senatorja socialnega demokrata dr. Soukupa.

Dr. Soukup pripisuje temu dogodku veliko pomembnost. In to ne le za državo, ampak tudi za Nemce same. Zdi se mu, da tudi ti poslednji prihajajo počasi do izpoznanja, da zgolj negativna politika ne dovaja do uspehov in da se mora umekniti pozitivni politiki. Utopistična misel — češ, da je sedanje stanje le provizorij — mora odnehati pred resničnostjo. Nemci morajo pomisliti, da bi vsaka izprememba, ki naj bi se še le izsilila, izzvala usodne zapletljaje. Vzlic vsem težavam je začelo nemško ljudstvo izpoznavati potrebo sodelovanja v državi.

Mi Jugosloveni v italijanski državi že izvajamo svoje postopanje v soglasju z naziranji senatorja dra Soukupa. Končnoveljavno smo odklonili misel, da bi zanikavali to, kar je. Naši zakoniti zastopniki so izjavili že opetovano in brez pridržkov, da smo za sodelovanje v državi in zahtevamo ravno to, da nam državna uprava s primerno, pravično in smotreno manjšinsko politiko omogoči tako sodelovanje. Tudi mi vemo, da je spričo danih razmer vsaka zgolj negativna politika brezplodna, da more podajati sicer kake zveneče izjave, da pa ne donaša koristi in uspehov. Mi računamo s «trdo resničnostjo» — kakor je rekel dr. Soukup.

Dr. Soukup je rekel nadalje, **da mora državna politika podpirati taka stremljenja manjšine po sodelovanju.** Politika «justamentov» — nalašč ne! — je **na obeh straneh nemožna.** Z drugo besedo bi rekli mi konkretno: manjšina naj ne odklanja trmasto države, ta poslednja pa na manjšine! To pa je prav tisto, kar smo rekli mi tu gori: manjšina naj ne odklanja sodelovanja v državi, država pa naj s svojo manjšinsko politiko omogoča manjšini tako sodelovanje! To je pouk, ki ne velja samo za državno upravo v čehoslovaški republiki, marveč naj bi ga modro uvaževala tudi naša italijanska državna uprava! Mi hočemo, država pa naj podpira in pospešuje to naše hotenje!

V svojem nadaljevanju razlaga senator dr. Soukup svoj nazor, kako naj se uveljavlja «močna roka» pri krmilu države. In v zadoščenje nam je, da moremo le pritrditi njegovemu nazoru. Močna roka se ne more — pravi — koristno uveljavljati kot kaka fizična sila, marveč le z moralno jakostjo, pametjo, previdnostjo in sposobnostjo vlade.

Zlata, neoporečna resnica, ki vsebuje porazno sodbo o vsej dosedanji državni politiki v naši Julijski Krajini. Ta politika se je kazala doslej kot tista politika «justamentov», pred katero svari dr. Soukup tako Nemce kakor vlado v čehoslovaški republiki. Manjšinska politika se je uravnavala pri nas doslej le s stališča moči. Mi smo močni, vi ste šibki — zato se morate pokoriti pred našo močjo! Tako so hoteli! Dr. Soukup pa je dodal še eno veleresno besedo, ki naj bi jo uvaževala naša državna uprava in italijanski politiki: «Mi ne moremo nikdar odpraviti dejstva, da je naša država od treh strani obkoljena od nemškega naroda, kateri — četudi se danes nahaja v katastrofalnem položaju — še davno ni izpregovoril svoje zadnje besede v svetovni zgodovini». — Dr. Soukup gotovo ni hotel s to ugotovitvijo vzpodbujati Nemce k uporu ali k nadaljevanju irredentistične politike — politike nepriznavanja češke države. Očividno je hotel le opozoriti državno upravo, naj se z modro državno politiko čim najbolje pripravi za morebitne velike bodoče dogodke v evropski politiki. Nikdo ne more zanikati take potrebe tudi za italijansko državo.

Dr. Soukup pa je podal slednjič še en pouk. Rekel je: «Kar je posebno imponiralo na proračunski razpravi v praškem parlamentu, je bila **mirnost** na češki strani. Na drugi strani pa smatram za izključeno, da bi se taka «justamentarična» politika mogla proglasiti za trajno stanje in da bi se sicer dobri predlogi odklanjali samo zato, ker prihajajo od nemške strani. Trenutek, ko nemška parlamentarična zveza razpada, je zato velik opomin za vso politiko republike. Razvoj države je v veliki meri odvisen od tega».

Skrajni čas je res, da se tudi pri nas prenehamo s politiko razpaljenih glav. Mirno, stvarno, brez strasti in predsodkov, naj se presojajo pojavi od strani manjšin! Manjšine naj se pritegnejo k sodelovanju v državi, uvažujejo naj se njeni nasveti in predlogi, posebno pa tisti, ki morejo dovesti do dobrega razmerja med državo in manjšinami in med obema plemenoma. Le s takim modrim upoštevanjem želja, zahtev in potreb manjšin se morejo drugorodni državljani priklenitи k državi.

Italija

Govor Mussolinija v Milanu

MILAN, 6. Na poti v London se je Mussolini vstavil par dni v Milanu. Danes je med drugim obiskal milansko livarno, kjer je govoril delavce s krepkimi besedami. Povdarjal je, da vlada, kateri predseduje, ni, ne more in noče biti protiproletarska. Delavci so sestaven del nacije, zato jih je treba ščititi in spoštovati. Vlada je dovolj močna, da ji ni treba iskati novih pristašev; toda kdorkoli se ji bo približal, ne bo odvrnjen. Mussolini se je nato spominjal svoje mladosti, ko je pomagal svojemu očetu v kovačnici, in si kot dvajsetleten mladenič z delom svojih rok služil kruh. «Zdaj imam, je nadaljeval, bolj trdo nalogo, namreč upogniti duhove». Proizvajanje, obilno in dobro, ni samo v interesu kapitalista, ampak tudi delavca, kateri guli in zabrede v bedo, če se proizvajanje ustavi in če nacionalni izdelki ne najdejo odjemalcev na svetovnem trgu. Govornik je povdarjal, da namerava dati državi mir na znotraj in na zunaj. Nihče ne želi pustolovščin, kjer bi se zapravljala kri in imetje državljanov, nočemo pa se tudi odpovedovati in nočemo, da velja Italija za tisto nacijo, ki prihaja prepozno. Da pa bo glas Italije močan na zunaj, je v notranjosti potrebna stroga disciplina. Nihče nas ne bo poslušal, če bo za nami ležala dežela nemirna, motna, nezadovoljna. Vlada bo vedno podpirala koristi delavstva, če bodo pravične. Zato se mora delavstvo otresti vseh postranskih stremljenj in biti meso mesa, duša duše nacije. Treba je, da Italijani najdejo tisto najmanjšo mero edinosti, ki je potrebna, da se omogoči preureditev in razvoj kulturnega življenja; in če se bodo našle uporne manjšine, ki se bodo skušale zoperstavljati, bodo neizprosno udarjene. Govornik je ob koncu pozval delavce, naj prisvojijo geslo fašistovskih sindikatov: «Domovina se ne zataji, ampak se zavzame».

Trgovski odnošaji med Italijo in Rusijo

RIM, 7. Vsled sporazuma z ruskimi trgovskimi organizacijami in po odločilnem pogovoru s Krasinom in Feinsteinom sta odpotovala v Moskvo kom. Gavazzi in dr. Marinolli, prvi predsednik, drugi glavni ravnatelj milanske industrijske družbe za trgovino z inozemstvom. Ta družba je že vzpostavila znatne trgovske stike z Rusijo in upa, da bo svoje dosedanje zveze v sporazumu z ruskimi oblastvi znatno razširila.

Vpoklic letnika 1903 — Službena doba

RIM, 7. Vojni minister Diaz bo predložil ministrskemu svetu vprašanje vpoklica rekrutov letnika 1903. Zdi se, da se bo vpoklic izvršil v mesecu marcu, na vsak način šele po rešitvi vprašanja službene dobe. Minister Diaz bo predložil tudi ministrskemu svetu načrt zakona za ureditev službene dobe. Predlagana bo doba 14 do 15 mesecev.

Jugoslavija

Odgoditev narodne skupščine — Demonstracija vojnih invalidov v parlamentu — Možnost razpisa novih volitev

BELGRAD, 7. Predsednik narodne skupščine dr. Edo Lukinić je včeraj ob 17'30 otvoril plenarno sejo skupščine. V zbornici so bili poslanci zbrani skoro polnoštevilno. Na galeriji je bilo zelo veliko število invalidov, predvsem odbor «sto invalidov». Po končanih formalnostih je skupčinski predsednik dr. Lukinić prečital pismo ministrskega predsedstva na narodno skupščino. Pismo, datirano z dne 4. t. m. se glasi:

Gospod predsednik! Ker sem danes ob 11'30 dopoldne Nj. Vel. kralju podal demisijo celokupne vlade, ki sem ji imel čast biti na čelu, si dovoljujem Vas prositi g. predsednik, da izvolite odrediti odgoditev sej narodne skupščine do sestave nove vlade.

Prosim g. predsednika, da blagovoli sprejeti to pot izraz mojega odličnega spoštovanja. Predsednik vlade Nikola Pašić m. p.»

Zbornica je pismo o demisiji vlade vzela na znanje. Takoj na to je predsednik dr. Lukinić kratko naznanil: «Zaključujem radi demisije vlade današnjo sejo narodne skupščine. Prihodnjo sejo skliče predsedništvo pismenim potom».

Ob 17'37 je bila seja zaključena. V zbornici je nastalo živahno vrvenje. Nekateri poslanci so vzklikali: «Doli z vlado!» Veliko ogorčenje je nastalo na galeriji v vrstah invalidov. Invalidi so začeli glasno vzklikati: «Doli z narodnimi razbojniki! Dajte nam kruha! Zahtevamo zaščito naših sirot! Zahtevamo invalidski zakon!» Ogorčeni klici so se čuli tudi proti nekaterim članom vlade. Na ministrskih klopeh ni bilo nobenega ministra.

Tekom včerajšnjega dneva so bila živahna posvetovanja v vseh parlamentarnih klubih. Povsod so razpravljali edinole o demisiji vlade in o bodoči kombinaciji. Z napetostjo so vsi parlamentarni krogi pričakovali izida politične debate v demokratskem klubu. Na svojih konferencah in sestankih so muslimanski klub, klub SKS, radikalci in Jugoslovenski klub razmotrivali sedanjo politično situacijo.

Kralj je tekom včerajšnjega dneva z zanimanjem sledil razvoju najnovejših političnih dogodkov. Veliko pažnjo posveča kralj politični diskusiji v demokratskem klubu. Ker tekom včerajšnjega dneva ni ta debata prinesla še nobenih definitivnih zaključkov, kralj tudi ni storil nikakih nadaljnih korakov za akcijo v svrho sestave nove vlade.

V parlamentu danes živahno razpravljajo in razmotrivajo izjavo Svetozarja Pribičevića na snočnjem sestanku demokratskega kluba. Svetozar Pribičević je skušal z vso zgovornostjo pridobiti demokratski klub za svoje stališče. Pribičević želi, da demokratski klub še nadalje vztraja v koaliciji z radikalci ter naglaša, da bi bila eventuelna sprememba politične taktike katastrofalnega pomena za demokratsko stranko. Naglašujoč dilemo: «ali vztrajati v vladi, ali spremeniti politično smer», ste dani dve možnosti. V prvem slučaju bi se vršile volitve šele po preteku 4 mesecev, ker bi vlada skušala rešiti s pomočjo narodne skupščine še najaktualnejše zakone. V drugem slučaju pa bi bile volitve že razpisane tekom dveh mesecev.

Kdo so kandidati za novega ministrskega predsednika?

BELGRAD, 7. Beograjski «Balkan» piše, da so najresnejši kandidatje za mesto novega ministrskega predsednika poleg Pašića, Ljuba Jovanović, Marko Gjuričić in Marko Trifković iz starejše radikalne skupine, izmed mlajših pa dr. Velizar Janković in dr. Laza Marković. Na drugi strani pa baje prihajata v poštev z demokratske strani tudi Kosta Timotijević in Svetozar Pribičević.

Dr. Korošec v Zagrebu

BELGRAD, 7. Beograjska «Pravda» poroča, da je bil koncem preteklega tedna dr. Korošec v Zagrebu in imel dolge konference s člani Hrvatskega bloka. V njegovi družbi je bil ves čas bivši ban dr. Tomljenović. Na konferencah s poslanci Hrvatskega bloka se je razpravljalo tudi o avtonomiji Slovenije. Ko je dr. Korošec v soboto potoval zopet v Beograd, ga je na kolodvor spremljal dr. Tomljenović, ki mu je pri odhodu vlaka zaklical: «Na svidenje v avtonomni Sloveniji!»

Izjave poslanca Korošca o sodelovanju Ljudske stranke s komunisti pri ljubljanskih občinskih volitvah.

ZAGREB, 6. «Riječ» javlja iz Osijeka: Današnji blokovski list «Hrvatski list» objavlja pogovor s poslancem Korošcem o ljubljanskih občinskih volitvah. Korošec opravičuje sodelovanje s komunisti s tem, ker se treba čuditi — je izjavil dr. Korošec — da gremo skupaj s stranko, ki ima točno določen socialni program. Mi smo se zedinili s komunisti na točno določen program, katerega se bomo držali in katerega bomo izvedeli. Komunistiška stranka bo nastopila v ljubljanskem mestnem svetu s pozitivnim delom, in to je veliko dobro za državo. Četudi gremo skupno s komunisti pri občinskih volitvah, ne pomeni, da bomo mi ali pa oni odstopili od glavnih točk svojih programov. Bolj je državniški dovesti komuniste do pozitivnega dela v državi, nego jih preganjati z izjemnimi zakoni, proti katerim je naša stranka vedno ostro nastopala».

«Riječ» pripominja k tem izjavam to-le: «Zabeležili smo to Koroščevo izjavo zaradi njene politične kurijozitete. Opozorili bomo le na to, kako so pri podobnih poizkusih s strani demokratske stranke v Zagrebu, da bi privedla komuniste do pozitivnega dela, nasprotniki vseh barv — napadali demokrate zaradi njihovega — bratimljenja s komunisti.»

Kakor se vidi, očitajo demokrati Ljudski stranki isto, kar so oni hoteli narediti, ljudska stranka pa je napadala demokrate ravno zaradi tega, kar je sedaj samo storila. — Ta polemika le potrjuje naše trditve v včerajšnjem uvodnem članku, da je v Jugoslaviji absolutno potrebno temeljito ozdravljenje političnega ozračja.

Mala ententa prizna sovjetsko Rusijo?

BELGRAD, 6. Vest o poizkusih vzpostavitve stikov med rusko in jugoslovensko diplomacijo ni nova. Nedavno so objavili listi vest o pogovoru med članom ruske delegacije v Lausanni Vorovskim in članom jugoslovenske delegacije prof. Ilijićem. «Politika» danes zopet piše o tem. List javlja iz Lausanne: «Sovjetski komisar za vnanje stvari Čičerin je izjavil željo, da bi se sestal z Ninčićem pred svojim odhodom v Moskvo. Prosil je našega ministra vnanjih stvari, naj ne zapušča konference, dokler se ne sestane z njim, kolikor zaradi dela na konferenci sami, toliko zaradi odnošajev med obema državama. Rakovski in Vorovski sta imela dva sestanka z Ninčićem. Sovjetski delegati bi hoteli zbližanje — kakor pravijo — ne zaradi svojih propagandističnih namenov, temveč zaradi tega, ker so končno uvideli, da pred internacionaliziranjem obstoja Slovanstvo. Ni izključeno, da na tem sestanku v Lausanni g. Ninčić doseže tudi popoln sporazum glede naših odnošajev z Rusijo. V tem slučaju bi že pod konec tega leta prišli v Belgrad prvi predstavniki nove Rusije ob priliki predstavke rdečega križa. Ravno tako bi bili poslani zastopniki naše vlade v Moskvo.»

Medtem prihaja iz Lausanne ta le zanimiva in pomembna brzojavka: Poročevalec «New York Heralda» v Lausanni je sporočil svojemu listu:

«Zdi se, da se je Benešu posrečilo pregovoriti Malo entento, da zavzame novo politiko nasproti Rusiji, ki bo zahtevala takojšnje priznanje. To priznanje bo predloženo v zameno za ureditev besarabskega vprašanja tako, da Rumunija dovoli Rusiji rabo ene romunskih pristanišč ob Črnem morju.

Pogajanja glede tega sporazuma, pripominja poročevalec amerikanskega lista, so se vršila zelo tajno, toda nemogoče je verjeti, da velevlasti, vštevši Francijo, ne vedo nič o tem sporazumu. Ob tem križpotju je odločitev zelo pomembna.»

Čehoslovaška

Beneš in sovjetska vlada

PRAGA, 7. Vest lista «New York Herald», da je čehoslovaški minister za zunanje zadeve dr. Beneš skušal v Lausanni pregovoriti mali sporazum, naj prizna «de iure» sovjetsko vlado, se uradno zanikuje.

Boljšanje položaja v čehoslovaški republiki

PRAGA, 7. V proračunski komisiji v senatu je izjavil finančni minister Rašín, da se je v kritičnem položaju čehoslovaške industrije začelo opažati vidno boljšanje. Trgovska in plačilna bilanca sta aktivna. Kriza je že prekoračila svoj vrhunec.

Čehoslovaška trgovska bilanca

PRAGA, 7. Čehoslovaški izvoz je znašal v mesecu septembru t. l. 7,053.233 kvintalov in 417.481 kosov; uvoz je znašal 2,018.949 kvintalov in 89.496 kosov. Od januarja do konca septembra je bilo izvoženih 72,748.357 kvintalov in 3,474.060 kosov (napram 73,523.250 kvintalov in 3,010.948 kosov v isti dobi l. 1921); uvoženih je bilo 24,832.256 kvintalov in 571.472 kosov (napram 29,778.030 kvintalov in 227.379 kosov v isti dobi l. 1921).

Promet papirnatega denarja na Češkoslovaškem

PRAGA, 7. Svota papirnatega denarja, ki je bila v prometu v mesecu novembru, je znašala 9,996.550 tisoč kron. Ta svota je potemtakem za 1,403.960 tisoč manjša, nego dopušča zakon. Kritje je znašalo ob tem času 820 miljonov v kovini in 1.540 miljonov v zlatih devizah. Razmerje med kritjem in svoto papirnatega denarja je bilo 23'6%.

Bolgarska

Komiti vdili na Bolgarsko z jugoslovenskega ozemlja?

SOFIJA, 6. Vsled dogodkov v Čustendilu je bolgarska vlada izročila jugoslovenskemu zastopniku v Sofiji noto, v kateri opozarja, da je tolpa komitov, ki je zasedla Čustendil, prišla čez bolgarsko mejo z jugoslovenskega ozemlja. V noti se prosi belgrajska vlada, da zaukaže vojaškim in upravnim oblastvom na meji, naj naredе konec temu stanju. Bolgarska nota zaključuje z izjavo, da bolgarska vlada nikakor ne dvomi o dobrih namenih belgrajske vlade.

Bolgarski brzojavni urad javlja še nadalje, da so zadnji dogodki v Čustendilu zopet enkrat dokazali popolno skupnost duhov med bolgarskim narodom in njegovo vlado, katere položaj je bolj trden kot kedaj in se opira na široke ljudske množice. 500.000 organiziranih članov agrarne stranke je prihitelo na poziv, pripravljenih, da brani nove smernice bolgarske politike, ki jo je začela sedanja vlada, katera je ugotovila, da vlada povsod popoln red in jih poslala po oddelkih domov.

Neredi na Bolgarskem — Vstaja «makedonstvujuščih» — Načrti generala Protogerova prekrižani

BELGRAD, 6. «Epoha» javlja v izredni izdaji: Znani šef «Makedonstvujuščeg komiteta», general Protogerov, katerega je Bolgarska rešila in skrila pred pravično kaznijo za zločine, izvršene v vojni, in katerega sumljivo delovanje v zadnjem času je dalo domnevati, da se nekaj pripravlja, je poizkušal izvršiti državni prevrat na Bolgarskem. General Protogerov je v društvu z zloglasnim Todorom Aleksandrom na čelu 15.000 zločincev, zbranih od vseh strani, zavzel Čustendil in čustendilsko okrožje. Bolgarska vlada je proglasila obsedno stanje v celi Bolgarski. Pod pretvezo, da ni dovolj vojakov, da bi vdušila vstajo in začetek prevrata, zbira bolgarska vlada dobrovoljce, da se bori proti Protogerovemu in njegovim vstašem. Na ta način izvršuje Bolgarska mobilizacijo, uporabljajoč vse skrito orožje, katerega ni izročila zaveznikom. Protogerov razpolaga z več gorskih in poljskih topov. Po nekaterih poročilih nameravata general Protogerov in Todor Aleksander vpasti v našo državo.»

Po informacijah ministrstva vnanjih stvari ni obseg vstaje tako obsežen, kakor bi se to dalo sklepati iz poročila v «Epohi». Na Bolgarskem je res izbruhnila vstaja komitov, ki so ojačani posebno po prihodu Stambulijskega v Beograd in njegovih znanih izjavah glede Macedonije. Oni so že pred nekoliko dnevi poizkušali prevrat, ki pa se jim je ponesrečil. Bolgarski poslanik v Beogradu je izjavil, da je položaj na Bolgarskem sicer težaven, vendar pa ne tak, kakor javlja «Epoha».

Anglija

Angleška vlada se ne bo pogajala z Italijo za izboljšanje trgovskih odnošajev z Italijo?

LONDON, 6. Poslanska zbornica. Neki poslanec je vprašal, ali se bodo ob Mussolinijevem prihodu v London začela pogajanja za izboljšanje angleško-italijanskih trgovskih odnošajev. Bonar Law je odgovoril, da se mu to ne zdi mogoče.

Svobodna irska država

LONDON, 7. Včeraj je bila proglašena ustava svobodne irske države. S tem je začel pravno obstajati ta novi angleški dominion. Po vesteh iz Dublina se je izvršil čin proglasitve ob popolnem miru. Republikanci niso napravili nobenega poskusa, da bi ga kalili ne v Dublinu ne v ostalem delu dežele.

Proglasitev ustave nove irske države.

LONDON, 6. Privatni svet se je sestal danes v kraljevski palači v Bukignanu. Kralj je podpisal proglas, s katerim se naznanja uveljavljenje ustave nove irske svobodne države. Podpisar je tudi proglas, s katerim imenuje slanca Nealja za generalnega gubernatorja Irske.

Rusija

Severna konferenca o razorožitvi

REVELJ, 7. Iz Moskve poročajo: Na konferenci za razorožitev je Litvinov sprejel predlog Poljakov, da se sklene pogodba o razsodišču in proti medsebojnemu napadanju še preden se pričnó pogajanja o razorožitvi.

Avstrija

Vladne stranke za razpust parlamenta

DUNAJ, 7. Stranke parlamentarne večine so vložile predlog, naj se zbornica razpusti. S tem zasledujejo namen, da bi se vršile nove volitve že meseca marca, ki bi se sicer mogle vršiti šele oktobra 1923. Obenem predlagajo te stranke nekaj izpremememb volilnega zakona. Svoje predloge utemeljujejo, češ da bi bilo umestno, da dežela sodi o delu vzpostavitve, započetem od sedanje vlade s pomočjo Zveze narodov. Socialistični listi napadajo te predloge, češ vladi naklonjene stranke hočejo izvesti volitve preden se razodene nezadovoljstvo vsled trdih posledic finančne obnovitve države.

Švica

Izid ljudskega glasovanja o oddaji premoženja v Švici

BERN, 7. Po uradnih podatkih o izidu ljudskega glasovanja o oddaji premoženja, ki se je vršilo po spodbudi švicarske socialistične stranke, je bilo 109.686 glasov za in 735.804 proti temu predlogu.

Grška

Izjave grškega ministra vnanjih stvari o izgredih v zapadni Traciji

ATENE, 6. Minister vnanjih stvari je izjavil zastopnikom časopisja, da, nasprotno tozadevnim trditvam na Bolgarskem, javni red v zapadni Traciji ni bil moten več nego dvakrat ob priliki vpada oboroženih tolp, ki so se zbrale na bolgarskem ozemlju. Člani teh tolp so bili aretirani in poročila o teh vpadih je bilo poslano medzavezniškemu kontrolnemu organu v Sofiji in jugoslovenski ter romunski vladi.

Amerika

Ameriške priprave za... mir: uspešni poizkus z novim tipom naskočnega voza

NEW-YORK, 6. Včeraj so se vršili zelo uspešni poizkusi z novim tipom naskočnega voza. Po neravnih tleh in po ravnini je ta voz vozil s hitrostjo 48 km na uro in se je lahko vzpenjal po klancu s 40% nagibom. Končno je s pomočjo vretenčastega vijaka od zadaj preplul reko Phudison, široko 2 km.

Teh poizkusov so se udeležili zastopniki ministrstva za vojno in mornarico. Naskočni voz je oborožen s topom 75 cm, ki ima municije za enodneven boj.

Konferenca v Lausanni

Zavezniki za svoj načrt za uredbo morskih ožin — Odločno nasprotovanje Rusije

LAUSANNE, 7. Včeraj se je nadaljevala razprava prve komisije o vprašanju morskih ožin. Predsedoval je lord Curzon, ki je najprej odgovoril na zadnji Čičerinov govor, poudarjajoč, da je Rusija pred vojno zahtevala prost izhod iz Črnega morja za svoje vojne ladje, dočim hoče sedaj preprečiti vojnim ladjam drugih držav v Črno morje. Turčija in Rusija — je nadaljeval lord Curzon — nista sami na Črnem morju; tudi Romunska in Bolgarska zahtevata svoje pravice. Če ju Čičerin zapostavlja, se postavlja v navzkrižje s svojim načelom enakopravnosti Rusije z vsemi drugimi državami. Ruski predlog gre za vzpostavitvijo predvojnega položaja, toda s to obtežovalno okoliščino, da se hoče Turčiji preprečiti, da bi dovolila prihod v Dardanele zavezniškemu in prijateljskemu brodovju, tako da bi bila z ene strani svetovni mir in tudi varnost Rusije same in drugih črnomorskih držav odvisna od turške straže na Dardanelih, na drugi strani pa bi bilo Črno morje izpremenjeno v rusko jezero. Ruski predlog prezira zraven tega načela mednarodnega prava. Dardanele spajajo dve veliki morji, na katerih se vrši mednarodni trgovski promet. Na Črnem morju pripada 20% prometa obrežnim državam, a ostalih 80% drugim državam.

Nato je lord Curzon obrazložil predlog zavezniških držav. Glede trgovskih ladij predlagajo zavezniki popolno svobodo za vse države v mirnem času, brez vsake kontrole in vsakih pristojbin; v slučaju vojne ista svoboda, ako je Turška nevtralna. Ako pa se tudi Turška nahaja v vojni, tedaj bi imela pravico omejiti svobodo plovbe v toliko, da bi Turška lahko ladje nadzorovala, ali ne služijo tihotapstvu na njeno škodo. Kar se tiče vojnih ladij popolna svoboda prehoda v mirnem času, toda z omejitvijo glede števila ladij in časa prebivanja. Ob času vojne, ako je Turška nevtralna, ista svoboda, toda s tem, da ne bodo smele te ladje izvršiti v morskih ožinah nikakega sovražnega dejanja. V slučaju pa, da se Turška nahaja v vojni, svoboden prehod samo za vojne ladje nevtralnih držav, in v tem slučaju bi imela Turška pravico omejiti število takih ladij iz ozirov na lastno varnost. Da se omogoči izvršitev teh določb, se bo določila primerna cona

ob morskih ožinah in izvrševanje določb bo nadzorovala posebna mednarodna komisija.

Po lordu Curzonu je govoril francoski zastopnik Barrère, kateri je naglašal, da se Francija strinja s predlogom lorda Curzona. Obenem je izjavil, da brani Francija tudi koristi črnomorskih držav. V imenu italijanskega odposlanstva je izjavil markiz Garroni, da bo Italija podpirala Curzonov predlog, ker gre ta predlog za tem, da se to vprašanje reši tako, da bo rešitev odgovarjala interesom vseh držav. Ameriški zastopnik Child je izjavil, da sloni politika Zedinjenih držav na načelu popolne svobode trgovine. Vsled tega da se morajo črnomorske države postaviti v tak položaj, da bodo lahko imele svobodne stike z vsemi drugimi državami sveta. Popolna svoboda mora pa veljati tudi za vojne ladje, kajti te poslednje niso vedno le orodje za rušenje, temveč služijo tudi za vzdrževanje miru in reda.

V imenu Turčije je izjavil Ismet paša, da ne more dati nobene obvezne izjave, dokler turško odposlanstvo ne temeljito prouči Curzonovega predloga. Nato je govoril ruski zastopnik Čičerin. Rusija — je rekel — hoče ustvariti ob Črnem morju zid. V ta namen se je odrekla pohlepom, ki jih je imela carska Rusija. Rusko odposlanstvo izključuje, da bi se moglo vprašanje morskih ožin povoljno rešiti na široki mednarodni podlagi, ker bi bila taka rešitev izvor medsebojnih spletk in medsebojnega tekmovanja med posameznimi državami. Predlog zavezniških držav bo prisilil Rusijo, da se bo morala oboroževati, in vsled tega je v nasprotju z načeli, ki so bila proglašena na washingtonski konferenci. Ti predlogi gredo za tem, da se ovrže ves dosedanji sistem, na katerem je slonela uredba dardanelskih morskih ožin, in, da se vzpostavi nov sistem, ki bo sovražno naperjen proti Rusiji. Toda Rusija se ne bo vdala, temveč bo nadalje branila svoje interese in suverenost turškega naroda.

Danes se razprava nadaljuje.

Govor francoskega delegata Barrèreja

LAUSANNE, 7. Na včerajšnji seji konference je gospod Barrère izjavil, da je svoboda plovbe eden izmed bistvenih pogojev za razvoj dobrih odnošajev med državami in dosledno za vzdrževanje miru. Nato je spomnjal, da so poskusi, ki so se napravili v preteklosti z namenom, da se določi režim plovbe po ožinah, odgovarjali političnim in vojaškim ozirom, utemeljenim bolj po okoliščinah kot po stalnih interesih. Dovoljeno mi bo pripomniti — je nadaljeval Barrère —, da od načela svobode tako prežeta Francija želi, da se raznim državam brez groženj proti nikomur zajamči pravica, varovati svoje legitimne interese. Francija gre za tem, da se ta pravica spravi v sklad z interesi vseh držav ob Črnem morju, zlasti pa z interesi one izmed njih, ki je suverena na obeh obalah ožin. Nato je Barrère razpravljajoč o načrtu zaveznikov izjavil, da upa, da ga bodo radi razsodnosti njegovih predlogov odobrile vse vlade, katerim je odkritosrčno ležeče na tem, da se vzpostavi res liberalen in miroljuben režim. Vsako samo zapačasno reševanje je treba zametavati. Kdor zahteva danes, naj se ožine zaprò, bo jutri morda zahteval, naj se zopet odprò, če se politični pogoji spremenijo. Francoska delegacija vztraja torej pri tem — je zaključil gospod Barrère —, da naj bodo druge delegacije, zlasti turška, ki ima tolikšen interes na tem, da se reši vprašanje na pravičen in trajen način, naklonjene predlogom, kajti oni upoštevajo vse legitimne interese, za katere gre, in tedaj samo lahko prispevajo k vzpostavitvi miru na Vzhodu in vsem svetu.

Dnevne vesti

V spomin vrlemu možu. Pred par dnevi je natisnil v Gorici za vedno svoje oči zares uzoren mož — kanonik dr. Ignacij Kobal. Ni bil poznan naši širši javnosti, ker je bil pokojnik skromnega značaja. Mi pa ga imamo v blagem spominu izza tistih usodnih dni, ko so se v Trstu vprvič po vojni vršila posvetovanja za oživotvorjenje. Ko so se glede podlage in oblike skupnega delovanja v novem političnem položaju naše dežele oglašali razni pomisleki z ozirom na predvojne strankarske boje na Goriškem, je pokojni kanonik kot zastopnik narodno-katoliške stranke nastopil z odločno izjavo, polno plemenitega narodnega čuta, za skupnost in enotnost naše politične organizacije za vse ozemlje. Njegove izjave so bile tako pomirjevalne, da so pomisleki stopili v ozadje in je naše politično društvo začelo s svojim novim delovanjem. Udeleženci onega sestanka se gotovo z blagim in hvaležnim čustvom spominjajo onega, za nas zgodovinskoznamenitega trenutka. Še parkrat potem smo videli vrlega moža, ko je prišel med nas z istimi blagimi nameni. Ohranjen bodi dru Ignaciju Kobalu trajen blag in hvaležen spomin!

Osebna vest. Novi tržaški kvestor comm. Filippo Montalbano je dospel predvčerajšnjim v Trst. Na kolodvoru sta ga sprejela podkvestor De Filippi in komisar cav. Rendina. Novi kvestor je že včeraj prevzel svoje posle.

Ljubljanske občinske volitve. Iz posebnega važnega razloga obžalujemo, da je ravno v Ljubljani prišlo do tako odurnih pojavov povodom občinskih volitev, da je ravno tam strankarsko in politično življenje tako razorano in bolno. Ljubljana je vendar kulturno središče in zarišče slovenskega naroda. Od tam bi morali prihajati dobri zgledi! Že radi tega odličnega položaja Ljubljane bi moralo ravno tam valovati urejeno in zdravo politično in strankarsko življenje. S takimi dogodki, ki so se odigravali v Ljubljani, se pa zanaša strup med ves narod. — Naj podamo nekoliko pojasnil o sedaj veljavnem občinskem volilnem redu. Po ujedinjenju je bil izdan volilni red s čistim proporcijonalnim sistemom. Vsaka stranka naj dobi zastopstvo, primerno svoji moči. Pozneje pa se je za mesta z nad 10.000 prebivalcev uveljavil volilni red, po katerem dobi najmočnejša stranka število pripadajočih mandatov, od ostalih pa še sorazmerno število in je je tako zagotovljena večina v občinskem zastopu. Razlika med volilnim redom po čistem proporcu in zadnje opisanim pa je v tem, da se pri čistem more ustanoviti večina še le po izidu volitev in si določiti svoj program, dočim se pri drugem razne stranke združijo že pred volitvami za volilno borbo, da dosežejo večino v občinskem zastopu. To pa ni dobro, v toliko v kolikor se morajo zediniti za skupen program stranke, ki so si drugače nasprotne po svojih kulturnih, političnih socialnih in gospodarskih naziranjih! V prejšnjem občinskem zastopu na podlagi čistega proporca so se opozicionalne stranke še le po volitvah združile z večino, kljub temu da je imela demokratska stranka še relativno večino. Za župana je bil izvoljen najprej narodni socialec Pesek in potem — ko ta ni bil potrjen — socialni demokrat dr. Perić. Tako je demokratska stranka vkljub svoji relativni večini prišla v občinskem zastopu v manjšino in s tem v opozicijo. To je dalo povod, da se je izdal nov volilni red z nečistim proporcem. Avktorji so pač računali, da je demokratom, kot najmočnejši stranki, zagotovljena na volitvah relativna večina, a potem — z deležem na preostalih mandatih — tudi absolutna. Zaračunali so se. Tako imajo pač vsi volilni sistemi svoje dobre, a tudi svoje nevarne strani tudi za tiste, ki so jih prikrojili.

Ujetniki na Ruskem. Petrograjski odbor italijanskega udruženja za iskanje vojnih razpršencev poroča iz Petrograda, da je v Rusiji, posebno v aziški, še mnogo ujetnikov po različnih taboriščih. Radi težkih prometnih razmer in radi neurejenih odnošajev med posameznimi republikami ni bilo še mogoče dobiti seznama ujetnikov. Tudi je sovjetskim oblastvom težko ugotoviti, kateri ujetnik je italijanski državljan in kateri ne.

Odbor zahteva v svojem pismu, naj vlada čim prej pošlje v Rusijo posebno komisijo, ki bo imela nalogo izslediti ujetnike in jim omogočiti povratek v domovino pripominjajoč, da bo imela ta komisija dovolj dela, ki bo obilno in potrebno.

Današnja Rusija v očeh italijanskega odposlanstva. V četrtkovem članku smo se bavili obširno z položajem v Rusiji. V zvezi z našimi izvajanji bo čitatelje gotovo zanimalo poročilo italijanske delegacije, ki je šla nedavno v Moskvo, da razčisti odnošaje med Rusijo in Italijo, ki so bili v zadnjem času nekoliko napeti. Posnemamo iz poročila objavljenega v «Piccolo della sera» z dne 7. t. m. sledeče: V gospodarskem pogledu so odposlanci ugotovili povsod živo obnovljanje. Povratek k normalnemu življenju, ki je v Harkovu čudovit, v Kievu in po deželi imeniten, je v Odesi manj očividen, čeravno se govori, da Odese danes ni mogoče prepoznati v primeru s tem, kar je bila pred štirimi meseci. Lahko si tedaj človek predstavlja, kako točna so mogla biti pred 6 meseci poročila o Rusiji onih oseb, ki so sodile Rusijo po tem, kar so videle v Odesi. Posebno v Moskvi se živo dela za dosego gospodarskega obnovljenja. Državna banka bo v kratkem, pravi poročilo, izdala nove bankovce po enega, dva, tri, pet, deset, petindvajset in petdeset červoncev-ov, ki bodo nova denarna enota «černovcev» bo predstavljal en zolotnik« t. j. 7.742 gramov čistega zlata. Novi bankovci bodo zajamčeni za ¼ vrednosti s zlatom, za ostalo vrednost pa s premoženjem, blagom in z listino banke. Poseben vladni odlok bo določil dobo, kedaj se bodo ti bankovci lahko premenjali za zlato. Poročilo povdarja, da je gotovo malo držav, katerih valata je za 25 odstotkov krita z zlatom, da bo ta nov korak vlade stabiliziral valuto, kar bo gotovo mnogo pripomoglo, da se obnova trgovine in gospodarskega življenja sploh pospeši.

«Šolsko društvo» podružnica pri Sv. Ivanu priredi v nedeljo 10. t. m. ob 16. uri popoldne veselico, na kateri nastopijo gojenci otr. vrtca s pesmicami, deklamacijami, prizori in igrico. Med posameznimi točkami bo svirala na glasovir gdč. Marc. Po končanem sporedu nastopi Miklavž in razdeli vsem pridnim otrokom darila. Zvečer ob 20. uri je družinski večer, pri katerem sodeluje pevsko društvo «Kolo» in še neko drugo društvo. Med posameznimi točkami bo sviral «Salonski orkester» izbrane komade. Po izčrpanem sporedu nastopi Miklavž s svojim spremstvom ter razdeli razna darila. Zatem bo ples. Darila naj se prinesejo v nedeljo zjutraj od 9. do 12. v Narodni dom pri Sv. Ivanu. — Odbor.

Kdo ve kaj? G. Karol Šmuc, bivajoč v Trstu v ul. Fabio Severo št. 11. je odšel pretekli pondeljek zjutraj kot po navadi v službo. Od tedaj pa se ni več povrnil. Kljub vsem poizvedovanjem družine in oblastev se do sedaj ni posrečilo dognati, kje se nahaja ne kaj je z njim. Kdor bi kaj vedel o njem, je vljudno naprošen, naj nemudoma obvesti družino pogrešanega na zgoraj omenjeni naslov. Eventuelni stroški se poravnajo.

Poskusi za sindikalno zedinjenje. V zadnjih dneh je D'Annunzio sprožil misel, da bi se združili vsi delavci vseh strok v eno samo mogočno organizacijo, ki ne bi imela nikakih strankarskih pomislekov. Kot glavni činitelj pri udejstvovanju te misli prihaja v poštev Splošna delavska zveza. Kot zastopnika te zveze sta se sestala z D'Annunzijem socijalistična poslanca Zaniboni in Baldesi. Po sestanku so izdali komunike, ki pravi med drugim: »Sprejeti vse proizvajalne sile nacije nad vsakim strankarskim razlikovanjem, v enem samem telesu, v eni sami veliki, složni enoti, pod eno samo veliko zastavo: zastavo domovine; in z enim edinim cilem, namreč združiti harmonično lastno duševno in gmotno napredovanje z voljo, da se doprinaša k veličini in moči nacije». Socijalistični «Avanti» hudo napada omenjena poslanca radi koraka ter jima odreka vsako pooblastilo, da se pogajata v imenu Splošne delavske zveze, povdarjajoč, da je načrt, ki si ga je izmislil pesnik pred vsem v nasprotju s socijalističnimi načeli in tudi neudejstljiv. —

Kaj je naša dolžnost? Da naročimo takoj bloke «Šolskega društva» za nabiranje darov, ki se bo vršilo 28. decembra. God. Nedolžnih otrok bomo najlepše in najdostojneje počastili, ako bomo nabirali darove namenjene vzgoji naše mladine. Odzovite se vsi! Naj ne bo nobene slovenske vasi, kjer bi se ne pobiralo ta dan za «Našo deco». Posnemajmo druge narode! Tudi Nemci, Čehi, Italijani in dr. imajo za to določene dneve v letu! Zakaj bi mi Slovenci tega ne zmogli?! Vedite, da narod, ki zanemarja vzgojo svoje mladine ni vreden da živi! Mi pa hočemo živeti! To bomo pokazali 28. decembra. Bloke naročite pri «Šol. društvu», Trst S. Francesco 20. I.

Zrno do zrna pogača — — — —. Še tako majhni zneski bodo dobrodošli. V delu je naša rešitev!

KONCERT PRI SV. JAKOBU. Jutri zvečer ob 8. uri se bo vršil v dvorani Konsumnega društva koncert z recitacijami. Pela se bosta ženska dueta: E. Adamičev «Kje si dragi, da te ni» in A. Lajovičev «Prstan». Pianistki zaigrata romantična dela največjih svetovnih mojstrov: Smetane, Novaka, Chopina, Schumana in Brahmsa. Recitirala se bosta Cankar in S. Kosovel. Natančen spored se objavi jutri.

Isti koncert se ponovi v Gorici v soboto 16. t. m. s sodelovanjem zbora Goriškega Glasbenega društva.

«Ženski svet» bo naslov listu, ki ga bo izdajalo «Žensko dobrodelno udruženje» v Trstu kot skupno glasilo vseh ženskih društev v Jul. Krajini. Prva številka izide za praznike. List bo prinašal leposlovje, članke strokovne vsebine, poročila o javnem ženskem delu, nasvete za gospodinjstvo, zdravstvo i. dr. Posebno važnost bo polagal na ženska ročna dela ter bo v ta namen prinašal posebne vzorce in popise. Prinašal bo poročilo o modi; tu se bo oziral le na praktično uporabo. Že v prvi številki bo priobčen vzorec lepega prtiča, popis in slika pletene jopice in otroške oblekice.

Opozarjamo, da je ta ženski list edino glasilo naših združenih ženskih organizacij in torej da ga ni zamenjavati s «Slovenko», ki se tudi pripravlja in ki je zgolj privatno podjetje.

Iz tržaškega življenja

Poskušen samomor v Boškotu. Včeraj po noči okoli 1.30 so pripeljali v brezupnem stanju v mestno bolnišnico okolj dvajset let staro žensko. Našli so jo v Boškotu zastrupljeno s karbolno kislino. Domneva se, da se imenuje Marija Petrovič, stanujoča v ulici S. Marko št. 15.

Radi denarnih zadev. Včeraj po noči se je odigral v ulici Solitario krvav dogodek. Kurjač Štefan Mazzaran, star 32 let, stanujoč v ulici dell'Altana št. 4, se je skregal z nekim svojim prijateljem radi denarnih zadev. Beseda je dala besedo, in tako je prišlo do tega, da je «prijatelj» ranil kurjača z nožem v desno roko. Ranjenec je bil prepeljan v mestno bolnišnico; ranilec je zbežal.

Žrtev velikomestne pokvarjenosti. Rosina Taler se je rodila 1906. leta v Trstu, v ulici Crosada. Ko je prekoračila deseto leto svoje starosti, je zašla v slabo družbo in potem na slaba pota. Stariši se niso zanjo mnogo brigali, in zato tudi ni čuda, če se je po cele noči klatila po mestu. To njeno neredno življenje pa ni ostalo seveda brez posledic.

Včeraj po noči je porodila pod milim nebom: na nekem travniku, nedaleč od trga v ulici Sette Fontane. Sad svoje ljubezni je pa skrila v bližini pod kamenje.

Okoli desete ure zjutraj je prilezla napol mrtva v neko kavarno v ulici Sette Fontane, kjer je poznana. Ker pa je postajalo njeno stanje čezdalje nevarnejše, so natakarice v kavarni telefonirale na rešilno postajo. — Mlado mater so prepeljali v mestno bolnišnico. Otroka so našli mrtvega na mestu, kjer ga je bila skrila.

Nenadna smrt. Včeraj po noči okoli 4. ure je umrla nenadne smrti v svojem stanovanju v ulici del Bosco št. 3 zasebnica Katerina Grandus, stara 60 let.

Nevaren eksperiment. Mehanik Peter Toso, star 20 let, je hotel pred sinočnjim napraviti v svojem stanovanju v Rocolu na hribu št. 863 eksperiment. V ta namen je stlačil v železno cev nekoliko smodnika. Nato je cev zamašil ter jo ogreval ob plamenu sveče. Cev pa se je razpočila ter ranila mehanika na roki. Prvo pomoč je dobil na rešilni postaji.

DAROVI

Mesto venca na krsto pok. gospe Ivanke Kufinove daruje g. Katarina Kenda iz Postojne L 20 «Šolskemu društvu».

Borzna poročila.

Tečaji

Jadranska banka	125
Cosulich	340
Dalmatia	378
Gerolimich	1426
Libera Triestina	415
Lloyd	1520
Lussino	650
Martinolich	142
Oceania	115
Premuda	345
Tripcovich	272

Tuja valuta na tržaškem trgu

Trst, 6. decembra 1922

ogrske krone	—.85.— —.92
avstrijske krone	—.0275 0325
češkoslovaške krone	63.50.— 64.25
dinarji	26.80.— 27.20
leji	11.75.— 12.50
marke	—.23.— —.25
dolarji	20.07.— 20.20
francoski franki	140.50.—141.—
švicarski franki	379.—.—383.—
angleški funti papirnati	91.40.— 91.80

PRILIKA ZA BOŽIČ

Oglejte si naša izložbena okna!

Preglejte naše napise!

Primerjajte naše cene!

ÖHLER

TRST, CORSO VITT. EM. III. 16

Mali oglasi

OSLOVSKI KAŠELJ se zdravi z zdravilom lekarne Brelich v Sežani 83/1

ZA GARJE, (srbečico) se dobi učinkovito mazilo v lekarni v Sežani 83/2

EKSTRAKTE za rum, konjak, malinovec itd. ima lekarna v Il. Bistrici. 78/3

POSTELJE, chiffoniers 220.— nočne omarice 50.— vzmeti, žimnice volnene in iz morske trave, popolne sobe 900.—. Zmerne cene. — Via Fonderia 3. 2157

POZOR! Krone, korale, zlato, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grosist Belleli Vita, via Madonnina 10, I. 82

VELIKA soba in kuhinja se oddata v najem. Sv. M. Magd. zgornja 666. (Campanelle) 2192

IZKUŠENA babica sprejema noseče na dom; oskrba ljubezniva, tajnost zajamčena. Corso Garibaldi 23/I 2195

ŽABNICE, angleške ključavnice ključi, pile, svedri, klešče, mizarske klopi, obliči, žage, vijaki, žeblji itd. Zaloga železnine. Via Fabio Filzi 17. 2197

MLEKARSKE zadruge in privatne mlekarne ki izvažajo smetano, se iščejo. Ponudbe z navedbo količine, pod «Mleko» na upravništvo. 2191

EGIPTOVSKI profesor grafologije pove karakter in usodo življenja. Sprejema v Trstu, via Geppa 10/1, od 10 do 19. 2055

†

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš nepozabni oče, stari oče in tast

JOSIP PRIMC

včeraj, po dolgi in mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega pokojnika se bo vršil v petek, dne 8. t. m., ob 15. uri, iz hiše žalosti v Trnovem št. 133 na pokopališče v Trnovem.

TRNOVO PRI IL. BISTRICI, dne 8. decembra 1922.

(748) **ŽALUJOČI OSTALI.**

†

Anton Batič

je danes po dolgi in mučni bolezni previden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Žalujoča soproga MARIJA, otroci MARIJ, AVGUST, MARIJA, ANTON, ROZALIJA, JOSIP, EMIL, sinaha JOSIPINA, strici, tete ter ostali sorodniki naznanjajo tužno vest vsem prijateljem in znancem.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v soboto, dne 9. t. m., ob 10. uri, iz hiše žalosti Vrdela-Sv. Ivan, ulica delle Cave 109.

TRST, dne 7. decembra 1922.

Novo pogrebno podjetje Trst. Corso V. E. III. 47.

ŠTEDILNIKE

vseh vrst in velikosti, za vzidanje in železne, izdeluje in postavlja najceneje dobro znana izdelovalnica štedilnikov 725

KRANJEC, Trnovo pri Ilirski Bistrici.

Dobre in moderne obleke

za moške, dečke in otroke v veliki izberi 58

po konkurenčnih cenah.

Adolfo Kostoris

Trst, Via Carducci 39.

Oglejte si izložbe, da se prepričate!

Inserirajte v „Edinosti“

Več hl polnotolščobnega pasteriziranega 747

MLEKA

ima na razpolago franco Trst

Mlekarska zadruga

v Št. Vidu pri Vipavi.

72 Uvozna in izvozna tvrdka

Debiasio & Domenis

Skladišča: Trst, via Coroneo 13, tel. 12-34 prosta luka št. 4, pritličje

opozarja na novodošle velike partije stekleninе, porcelane, emailirane kuhinjske posode najrazličnejših šip v originalnih zabojih in opletenih čeških steklenic

po najnižjih konkurenčnih cenah.

- Vse blago je češkega izvora -

APNENICE

tri velike, moderne pri postaji Bivio-Nabrežina

se oddajo 672

Pojasnila daje uprava Edinosti.

PODLISTEK

Igralec, ki dobiva.

Spisal Mavricij Jókai

Iz madžarskega izvirnika poslovenil

Ivan Koštiál 60

Če se bojiš biti z menoj tu gori, pojdi doli v svojo sobo — ne potrebujem te — jaz se hočem naslajati v viharju. Pusti me samo!» — Aksamita je šla iz sobe. Ona ni imela tako močnega srca, da bi si upala kljubovati nebeškim močem. In vendar — kolikokrat je trdno stala v toči svinčenki! Koliko smrtnim nevarnostim je gledala v oči! Kolikokrat se je bila z morilnim orožjem! Vse to je ni bilo ustrašilo. In ono šibko dekle, ki je malone še otrok, je zmožno, da kliče in roti srd nebeških in podzemeljskih moči, in bilo bi ji prav, če bi lahko povzročila tak propad svetu, da bi se nebo in zemlja zrušila — da bi se le tista oseba rešila, ki jo ona ljubi! — Taka pošast je ljubezen! — Miliora pa je sedla k oknu in uživala vihar, dokler ni solnce povsem zašlo. — Ko se je nebo stemnilo, je postalo morje belo; peneče se brazde valov so se kar premetavale, tako so hitele proti jugovzhodu. — Koliko ladij so valovi že razbili ob skalnih kleček pri Senju?! — Toda to je šele «boretta», manjša hči burje. Ponoči pride še večja, borina. Ta ni tako strastna kot manjša, tista nepremišljena vihra — borina je muhasto, trmasto, svojeglavno staro deklé, ki «vleče ploh» in ki premeni v eni uri desetkrat svojo razpoloženost.

Aksamita je vstala s postelje, da bi pogledala, kateri duri je veter na hodniku siloma odprl, — pa jih je zopet zapehnila in zavezala — potem je pogledala gori k Miliori, ali ni v njeni sobi kako okno slabo zaprto, ter da bi zanetila ogenj v kaminu. Začudila se je, da je našla gospodično še oblečeno sedeti na kraju postelje. — «Ali je to morda že borina?» jo je vprašala Miliora. — «Takó je — to je borina.» — «To je že tisti hujši veter?» — «To je tak veter, ki izmed 10 ladij devet pokonča.» — «Kaj pa deseta?» — «Z božjo pomočjo uide.» — «Pa kadar pride burja sama?» — «Teda se reši izmed 100 ladij na širnem morju ena; toda še celó v pristaniščih jih zdeluje; večkrat vrže iz tržaškega pristanišča galere na sredo trga.» — «In to je potem prava burja?» — «Ta je. — starka sama». — Pri teh besedah je Miliora vstala, in med tem ko je golagala Aksamita suho dračje v kamin, je pristopila k oknu, ga hitro odprla ter zaklicala v gluho noč: «Hej, burja, stara mati vetrov! Ne pošiljaj svojih hčerá, marveč sama pridi — če še živiš, če nisi še umrla!» Skoz odprto okno je tuleči veter upihnil svečo ter v kaminu goreči ogenj — bila je tema kot v rogu. — Aksamita je planila k Miliori in jo odvlekla od okna ter potem odnesla v naročju kakor dete, položila v postelj in odela z odejo in pernico, jezno mrmraje: «Zdaj se skrijte pod odejo, da mi ne zmrznete; dokler traja burja, ni mogoče imeti ognja v kaminu.» — Steška je Aksamita zaprla okno — takó je že pritiskal veter. — Ko je ostala Miliora sama, je v temi vlekla na uho. «To je burja? Starka sama? — Spoznati se dá iz glasu; tudi ta je veličasten. Ne joče, ne tuli, ne dela odmorov, — njen krik je nepretrgano grmenje, ki postaja vedno jačje in se dviga k nebu. — Človeška prsa čutijo težo na njih ležečega zračnega stolpca. — Spanje je nemogoče; oči hočejo ostati odprte, kot da bi želele videti ono nadzemeljsko pošast. — Niti en trenotek burja ne miruje. — Tam gori víhar orgla, tu doli bobnijo valovi, ki bičajo skale. — Ko se je zdanilo, je videla Miliora strmeč, da je bil spodnji del oken, ki so gledala na morje, pokrit z ledenimi rožami. — Zima je tu! — Dalmatinsko obrežje ne pozna zime — le burja prinese kot vzorec zime en dan, ali dva, tri z doma, iz svoje domovine, iz Karpatov ali še od dalje, iz ukrajinskih step; zima in burja skupaj potujeta — te dve poznajo le vkup. —

(Dalje).